

Byggherrarna 2009-12-01

I England är samverkan standard

Det talas väldigt mycket om utökad samverkan och partnering i samhällsbyggnaden i dag!

Ett föregångsland när det gäller att praktisera partnering i byggprojekt är Storbritannien.

I oktober besökte några svenska byggherrar, entreprenörer, konsulter och forskare England för att bland annat diskutera samverkansformer med brittiska kollegor.

– Mitt intryck är att brittiska byggherrar är besjälade av partnering, framför allt strategisk partnering, säger Byggherrarnas vd Mats Björs, som var med på resan.

I Storbritannien har staten varit pådrivande när det gäller att få till stånd en bättre och mer förtroendefull samverkan i byggprojekt. Men det har inte skett lagstiftningsvägen utan genom krav på de offentliga byggherrarna att använda partnering.

– Partnering har blivit standard i brittiskt byggande. Vill man inte samverka enligt partneringmodellen måste man motivera varför, konstaterar Mats Björs.

EU-regler inget hinder

Under resan träffade den svenska delegationen byggherrar och representanter för stat och byggindustri.

– Här i Sverige hör man ibland att partnering inte är förenligt med upphandling, enligt LOU och EU-regler, men i Storbritannien är man av annan uppfattning. Där upphandlar offentliga byggherrar strategiska partners på lite längre kontrakt och det hela sker helt och hållet inom ramen för EU:s direktiv, säger Mats Björs.

Strategisk partnering

Ett exempel på en offentlig byggherre som satsar stort på strategisk partnering är staden Birmingham, som numera baserar all verksamhet inom bygg och underhåll på den modellen. Stadsdirektören Steve Vickers berättade att

DG Tom Foulkes, Civil Engineers Organization, föreläser för intresserade åhörare.

Foto: Gösta Fernström, Fernia Consulting AB

Sir John Egan, Keynote speaker, författare till Rethinking Construction.

Foto: Gösta Fernström, Fernia Consulting AB

staden historiskt sett upphandlat alla byggentreprenader till lägsta pris. Men sedan en undersökning visat att 70 procent av projekten inte blev klara i tid och att 73 procent av projekten överskred budget ville man pröva något annat.

– Staden har inom EU-direktivet upphandlat tre strategiska partners på femåriga kontrakt. De är upphandlade på fast pris för vinst och administration samt riktpolis för produktionskostnader. Staden har också valt ut 62 underleverantörer på den lokala marknaden som strategiska partners måste använda. Underentreprenörerna har fått utbildning och träning i samverkan och ekonomi baserad på öppna böcker via Birminghams kommun, berättade Steve Vickers.

Nationellt utvecklingsprogram på väg

För Byggherrarnas vd Mats Björs, som driver på för att Byggherrarna ska få regeringens uppdrag att jobba för en utveckling av svenskt samhällsbyggande, var resan extra intressant. För tio år sedan drog britterna nämligen i gång ett motsvarande förnyelseprojekt, ”Rethinking Construction”, som syftade till en kraftfull förändring av brittiskt samhällsbyggande. Brittisk byggsektor var i slutet av 1990-talet en verklig krisbransch och det val man stod inför formulerades kort och slagkraftigt: ”change – or die”.

– Jag vill inte påstå att svenskt samhällsbyggande befinner sig i samma nattsvarta situation som den engelska gjorde i slutet av 1990-talet, men helt klart finns ett stort utrymme för förbättringar och utveckling även i svenskt samhällsbyggande. Vi kan lära en hel del genom att titta på vad man gjort i andra länder, inte minst England, konstaterar Mats Björs.

Mycket återstår att göra

Det omfattande Rethinking Construction-programmet har nyligen utvärderats. Uppföljningen visar att vissa framsteg och förbättringar uppnåtts. Exempelvis har antalet projekt som blir färdiga i tid ökat från 27 till 39 procent. Projekt som håller budgeten har ökat från 30 till 61 procent och 71 procent av byggena avslutades utan anmärkningar. Satsningen på partnering i byggprojekten anges ha bidragit till förbättringarna. Men utvärderingen konstaterar också att förändringarna går alldeles för långsamt.

– Vi kunde ha revolutionerat byggandet, men har än så länge fått nöja oss med små förbättringar. Av tio möjliga poäng ger jag den brittiska byggsektorn en fyra i betyg,

sade sir John Egan, som skrev den mycket kritiska rapport som ledde fram till Rethinking Construction-projektet för elva år sedan, när han talade till den svenska delegationen!

Återstår att se om det blir Sverige – under Byggherrarnas ledning – som revolutionerar byggandet i stället!

Text: JOHAN A. LUNDBERG

Läs mer

- [PM från Byggherreseminarium i England 22-23 okt 2009, Anna Kadefors.](#)
- [Artikel i Byggindustrin nr 33/2009, ”Jämför er med de allra bästa”, Staffan Åkerlund.](#)